

แนวทางการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
Teachers' supervision approaches to enhance entrepreneur competencies of
students under the Secondary Educational
Service Area Office Bangkok 2

เสาวนีย์ธีระกาญจน์

Saowanee Theerakarn

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2

สิรินธรสินจันทวงศ์

Sirinthorn Sinjindawong

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Graduate College of Management, Sripatum University

E-mail: kaeclassic@gmail.com

Received: 14 December 2025; Revised: 5 January 2025; Accepted: 4 April 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นและ 2) แนวทางในการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 ได้แก่ การศึกษาความต้องการจำเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ และครูผู้สอน จำนวน 420 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางในการนิเทศครู โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความต้องการจำเป็นของการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เรียงตามลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้แก่ (1) ด้านหลักสูตร (2) ด้านการวัดและประเมินผล (3) ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และ (4) ด้านการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ

2. แนวทางในการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มี 4 แนวทางหลัก 12 แนวทางรอง และ 45 แนวปฏิบัติ ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 3 แนวทางรอง 13 แนวปฏิบัติ 2) ด้านการวัดและประเมินผล 3 แนวทางรอง 12 แนวปฏิบัติ 3) ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 3 แนวทางรอง 11 แนวปฏิบัติ และ 4) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3 แนวทางรอง 9 แนวปฏิบัติ

คำสำคัญ: แนวทางการนิเทศครู, สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน, ความต้องการจำเป็น

Abstract

The purposes of this research were 1) assess the priority needs and 2) study the teachers' supervision approaches to enhance entrepreneur competencies of students under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2. The research was conducted in two phases. Phase 1 involved studying the priority needs. The sample group consisted of 420 participants, comprising school administrators, educational supervisors, and teachers, selected via stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed using mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}). Phase 2 involved studying the supervision approaches through in-depth interviews with seven experts, selected by purposive sampling. Data were analyzed using content analysis. The results revealed that:

1) The priority needs for the teachers' supervision to enhance entrepreneur competencies of students under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, ranked from highest to lowest, were: (1) Curriculum Development, (2) Measurement and Evaluation, (3) Media, Innovation and Technology for Learning, and (4) Instructional Management, respectively.

2) Approaches for the Teachers' supervision to enhance entrepreneur competencies of students under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 consisted of 4 main approaches, 12 sub-approaches, and 45 operational guidelines. These comprised: 1) Curriculum Development 3 sub-approaches, 13 operational guidelines; 2) Measurement and Evaluation 3 sub-approaches, 12 operational guidelines; 3) Media, Innovation, and Technology for Learning 3 sub-approaches, 11 operational guidelines; and 4) Instructional Management 3 sub-approaches, 9 operational guidelines.

Keywords: Teachers' supervision approaches, Entrepreneur competencies of students, Priority Needs

บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในการประกอบอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ประเทศไทยได้กำหนดนโยบายและแผนระดับชาติที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการของเยาวชนไว้อย่างชัดเจน โดยพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวที่มุ่งสร้างพื้นฐาน “มีงานทำ มีอาชีพ” ให้แก่ผู้เรียน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคู่มือใหม่เพื่อสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคตด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ และการพัฒนาคนไทยให้มีทักษะสูง เป็นนวัตกร นักคิด และผู้ประกอบการยุคใหม่ที่ก้าวหน้า และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรม (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561;

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) นอกจากนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 ยังกำหนดเป้าหมายพัฒนาทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ทั้งนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) ได้กำหนดสมรรถนะหลักด้านทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ (Career Skills and Entrepreneurship) เป็น 1 ใน 7 สมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งสร้างความพร้อมสำหรับการทำงาน การประกอบอาชีพ และการเป็นผู้ประกอบการ ที่เกื้อกูลสังคม ประกอบด้วยความรู้ด้านการจัดการองค์กรและพื้นฐานธุรกิจ ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น การประยุกต์องค์ความรู้ และคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและการจัดการตนเอง (ถวิกา เมฆอัครณ์ และนารท ศรีละโพธิ์, 2564)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีภารกิจหลักในการส่งเสริม สนับสนุน และบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีจุดเน้นและนโยบายหลักในการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาสถานศึกษาในสังกัด ได้แก่ การปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ทันสมัยและหลากหลายต่อยอดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) พัฒนาศักยภาพและคุณลักษณะของผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ พัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามพหุปัญญา ส่งเสริมความเป็นเลิศของผู้มีความสามารถพิเศษและ Soft Power อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อการแข่งขันระดับประเทศ และนานาชาติ และการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความเชี่ยวชาญ มีสมรรถนะด้านวิชาการก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 และมีจรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ เป็นต้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2, 2568) แต่การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับห้องเรียนยังพบข้อจำกัดหลายประการ การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ยังเน้นการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการมากกว่าการพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติ และคุณลักษณะของผู้ประกอบการ การบูรณาการความรู้ทางธุรกิจและการประกอบการในหลักสูตร ยังไม่เป็นระบบ และขาดการเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงในโลกธุรกิจ ทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

ปัญหาสำคัญที่พบจากสภาพดังกล่าวมีหลายประการ ประการแรกและสำคัญที่สุดคือ ครูขาดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากครูส่วนใหญ่ไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมด้านนี้ในหลักสูตรครุศึกษาและขาดประสบการณ์ทางธุรกิจ ประการที่สอง ขาดระบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ด้านนี้อย่างต่อเนื่อง ประการที่สาม หลักสูตรสถานศึกษายังไม่ได้บูรณาการเนื้อหาและกิจกรรมที่พัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการอย่างเป็นระบบในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ประการที่สี่ ขาดสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ และประการสุดท้าย การวัดและประเมินผลยังไม่สะท้อนสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการที่แท้จริงของผู้เรียน โดยยังคงเน้นการวัดความรู้ความจำมากกว่าการประเมินทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็น และที่สำคัญที่สุดคือ การขาดระบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อทำหน้าที่หนุนเสริมและพัฒนาความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ด้านนี้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูขาดความมั่นใจในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Mphahlele & Ramphoka, 2025)

งานวิจัยในประเทศส่วนใหญ่มุ่งเน้นการพัฒนากลยุทธ์และนโยบายระดับองค์กร เช่น การพัฒนากลยุทธ์การบริหารเพื่อส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการ (พงษ์ธร แก้วยองผาง, 2565) การศึกษา

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดทักษะการเป็นผู้ประกอบการนวัตกรรม (ศศิทิติยา เทพเสนา, 2566) และการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของโรงเรียน (เรวัฒน์ พรหมสระโร, 2568) และงานวิจัยที่เน้นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ระดับห้องเรียน เช่น การพัฒนากิจกรรมความเป็นผู้ประกอบการในรายวิชางานอาชีพ โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบโครงงาน (สุทิดา เสาวกุล, 2562) การพัฒนากิจกรรมสตาร์ทอัพด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้ประกอบการ (นัศรีน อารยสมัย, 2562) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยโครงงานเป็นฐานร่วมกับเครื่องมือการเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการ (ศิริประภา สุระมัตย์, 2568) งานวิจัยต่างประเทศชี้ให้เห็นว่าครูถึง 96% รู้สึกว่าการขาดการฝึกอบรมเป็นความท้าทายหลักในการจัดการศึกษาผู้ประกอบการ (Mphahlele & Ramphoka, 2025) และต้องการการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและทักษะ (Virtanen & Tynjälä, 2022) อย่างไรก็ตามงานวิจัยเหล่านี้ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการพัฒนาในระดับนโยบายหรือระดับห้องเรียนแต่ยังขาดการศึกษาที่บูรณาการการนิเทศครูอย่างเป็นระบบเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน

จากความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อมีแนวทางในการพัฒนาการนิเทศที่จะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ด้านการเป็นผู้ประกอบการ ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการดำเนินชีวิตให้อยู่ในสังคมไทยได้อย่างมีความสุขและปลอดภัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เพื่อปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2568 รวมจำนวน 5,895 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 420 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 52 คน และ 2) ศึกษานิเทศก์ จำนวน 11 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) และ 3) ครู จำนวน 357 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยใช้สหวิทยาเขตเป็นชั้นภูมิ

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

เรื่อง แนวทางการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้ 1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67–1.00 และ 2) นำไปทดลองใช้ (Tryout) กับผู้บริหารและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.967 และแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.974

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามวิจัยทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ไปยังผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาวิเคราะห์และครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

4.1 ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไป ได้แก่ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง สหวิทยาเขต/กลุ่มและประสบการณ์ของตำแหน่งปัจจุบัน มาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

4.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ แนวทางการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index; PNI_{modified}) ของสุวิมล ว่องวานิช (2558)

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางในการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำผลการวิเคราะห์ PNI_{modified} ของแนวทางการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีค่าสูงสุด 3 อันดับแรกของแต่ละด้านจากระยะที่ 1 มาสร้างเป็นข้อคำถามสัมภาษณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 7 คน ได้แก่ อาจารย์ระดับอุดมศึกษา 1 คน ผู้บริหารการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 1 คน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศฯ 1 คน และผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) ของการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวม

ที่	ด้าน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modified}$	ลำดับ
		M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ		
1	ด้านหลักสูตร (Curriculum Development) ที่เสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน	4.00	0.19	มาก	4.54	0.08	มากที่สุด	0.133	1
2	ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instructional Management) ที่เสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน	4.19	0.21	มาก	4.66	0.10	มากที่สุด	0.093	4
3	ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (Media, Innovation, and Technology for Learning) ที่เสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน	4.08	0.14	มาก	4.60	0.09	มากที่สุด	0.127	3
4	ด้านการวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation) ที่เสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน	4.04	0.15	มาก	4.57	0.07	มากที่สุด	0.132	2
	เฉลี่ย	4.08	0.08	มาก	4.59	0.05	มากที่สุด	0.126	*

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($M = 4.08$, $SD = 0.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instructional Management) อยู่ในระดับมาก ($M = 4.19$, $SD = 0.21$) 2) ด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (Media, Innovation and Technology for Learning) อยู่ในระดับมาก ($M = 4.08$, $SD = 0.14$) 3) ด้านการวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation) อยู่ในระดับมาก ($M = 4.04$, $SD = 0.15$) และ 4) ด้านหลักสูตร (Curriculum Development) อยู่ในระดับมาก ($M = 4.00$, $SD = 0.19$) ตามลำดับ

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.59$, $SD = 0.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instructional Management) อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.66$, $SD = 0.10$) 2) ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (Media, Innovation and Technology for Learning) อยู่ในระดับมากที่สุด

($M = 4.60$, $SD = 0.09$) 3) ด้านการวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation) อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.57$, $SD = 0.07$) และ 4) ด้านหลักสูตร (Curriculum Development) อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.54$, $SD = 0.08$) ตามลำดับ

สำหรับผลการจัดลำดับค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) โดยภาพรวม มีค่าเท่ากับ 0.126 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านหลักสูตร (Curriculum Development) ($PNI_{modified} = 0.133$) 2) ด้านการวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation) ($PNI_{modified} = 0.132$) 3) ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (Media, Innovation and Technology for Learning) ($PNI_{modified} = 0.127$) และ 4) ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instructional Management) ($PNI_{modified} = 0.093$) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษานโยบายการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้ 4 แนวทางหลัก 12 แนวทางรอง และ 45 แนวปฏิบัติ รายละเอียดนำเสนอตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แนวทางการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ที่	แนวทางหลัก	แนวทางรอง
1	ด้านหลักสูตร (Curriculum Development) ที่เสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน	1.1 ส่งเสริมให้ครูมีการถ่ายโอนความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและแนวคิดทางธุรกิจกับผู้เรียน 1.2 สนับสนุนให้ครูมีความสามารถในการบูรณาการความรู้ทางธุรกิจเข้ากับหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง 1.3 พัฒนาครูให้มีทักษะการจัดการตนเองด้านธุรกิจในการดำเนินงานหลักสูตรส่งเสริม ความเป็นผู้ประกอบการ เช่น การวางแผนงาน, การจัดสรรทรัพยากร, การตัดสินใจอย่างรับผิดชอบ เป็นต้น
2	ด้านการวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation) ที่เสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน	2.1 ส่งเสริมให้ครูแสดงออกถึงทักษะการวัดและประเมินความเป็นผู้ประกอบการ 2.2 พัฒนาครูให้มีความสามารถในการสร้าง และใช้เครื่องมือประเมินตามสภาพจริง เช่น แบบประเมินรูบริก (Rubric) ที่สอดคล้องกับโครงงานผู้ประกอบการ เป็นต้น 2.3 สนับสนุนให้ครูมีความสามารถการจัดการตนเองทางธุรกิจ ด้วยกระบวนการประเมิน เช่น การใช้ผลประเมินมาปรับแผนงาน/ปรับปรุงตนเอง, การยอมรับข้อผิดพลาด เป็นต้น
3	ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (Media, Innovation and Technology for Learning) ที่	3.1 สนับสนุนให้ครูแสดงออกถึงบุคลิกภาพความเป็นผู้ประกอบการผ่านสื่อเทคโนโลยี เช่น การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์, การสร้างภาพลักษณ์ที่ดี, ความกล้าในการนำเสนอนวัตกรรม เป็นต้น 3.2 เปิดโอกาสให้ครูมีการประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับสื่อและมีเดียที่เสริมสร้างความเป็นผู้ประกอบการ

ที่	แนวทางหลัก	แนวทางรอง
	เสริมสร้างสมรรถนะ การเป็นผู้ประกอบการ ของผู้เรียน	3.3 จัดเวทีให้ครูแสดงออกถึงทักษะการประยุกต์การเรียนรู้ที่เสริมสร้าง ความเป็นผู้ประกอบการ
4	ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instructional Management) ที่เสริมสร้างสมรรถนะ การเป็นผู้ประกอบการ ของผู้เรียน	4.1 ส่งเสริมให้ครูมีการประยุกต์ใช้ความรู้พื้นฐานการจัดการเรียนรู้ทางธุรกิจ 4.2 สนับสนุนให้ครูสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม การพัฒนาผู้ประกอบการ 4.3 เปิดโอกาสให้ครูแสดงออกถึงทักษะการทำงานในการจัดการเรียนรู้ ร่วมกับผู้อื่น เช่น การแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอน, การเป็นโค้ช (Coaching) ให้เพื่อนร่วมงาน เป็นต้น

อภิปรายผล

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ
ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จากสภาพปัจจุบัน
สภาพที่พึงประสงค์ และการหาแนวทางการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ความต้องการจำเป็นของการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า การนิเทศครู
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านหลักสูตร (Curriculum Development) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด
($PNI_{modified} = 0.133$) รองลงมาคือ ด้านการวัดและประเมินผล ($PNI_{modified} = 0.132$) ในขณะที่
ด้านการจัดการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified} = 0.093$) ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่า
ครูมีความพร้อมด้านการสอน แต่ยังขาดความชัดเจนในตัวหลักสูตรและการวัดผล กล่าวคือ
ครูอาจมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดีในระดับหนึ่งแล้ว (สังเกตจากค่าเฉลี่ยสภาพ
ปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้สูงสุด) แต่ยังประสบปัญหาในการนำเรื่องผู้ประกอบการไป บรรจุลงใน
โครงสร้างหลักสูตรและการวัดผลให้เป็นรูปธรรมเหตุผลที่ด้านหลักสูตรมีความจำเป็นสูงสุด อาจเนื่องมาจาก
หลักสูตรสถานศึกษาเดิมมักเน้นเนื้อหาวิชาการ (Content-based) การจะปรับเปลี่ยนสู่หลักสูตรฐาน
สมรรถนะ (Competency-based) โดยเฉพาะสมรรถนะผู้ประกอบการ เป็นเรื่องใหม่และซับซ้อน
ครูจึงจำเป็นต้องได้รับการนิเทศเพื่อช่วยให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้อง
กับความต้องการของผู้เรียน และเป้าหมายของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ บูรณาการสมรรถนะการเป็น
ผู้ประกอบการเข้ากับหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับศศิภิตา เทพเสนา (2566) ที่ได้ศึกษา
ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามแนวคิดทักษะ
การเป็นผู้ประกอบการนวัตกรรม และพบว่าด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การพัฒนา
หลักสูตร รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอน และยังสอดคล้องกับ Mphahlele and Ramphoka (2025)
ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติและความท้าทายของครูต่อการดำเนินการด้านการศึกษาผู้ประกอบการและได้
เสนอแนะว่าควรมีการนำการศึกษาผู้ประกอบการมาใช้เป็นวิชาเดียวในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของตัวหลักสูตรที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้

2. การศึกษาแนวทางการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ 4 แนวทางหลัก ได้แก่ (1) ด้านหลักสูตร (2) ด้านการวัดและประเมินผล (3) ด้านสื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และ (4) ด้านการจัดการเรียนรู้ 12 แนวทางรอง และ 45 แนวปฏิบัติ โดยนำมา อภิปรายผล ดังนี้

2.1 แนวทางการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านหลักสูตร คือ ส่งเสริมให้ครู มีการถ่ายโอนความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและแนวคิดทางธุรกิจกับผู้เรียน สนับสนุนให้ครูมีความสามารถในการบูรณาการความรู้ทางธุรกิจ เข้ากับหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง พัฒนาครูให้มีทักษะ การจัดการตนเองด้านธุรกิจในการดำเนินงานหลักสูตรส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ เช่น การวางแผนงาน การจัดสรรทรัพยากรการตัดสินใจอย่างรับผิดชอบ เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรถือเป็นพิมพ์เขียว สำคัญของการจัดการศึกษา การที่ครูมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในตัวหลักสูตรผสมผสานกับความรู้ทางธุรกิจ จะช่วยให้ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงโลกของการทำงานจริงเข้ากับรายวิชาต่าง ๆ ได้ อย่างกลมกลืน อีกทั้งการมีทักษะการจัดการตนเองด้านธุรกิจ เช่น การวางแผนและการบริหารทรัพยากร ช่วยให้ครูสามารถนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ (Curriculum Implementation) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสมือนครูเป็นต้นแบบของผู้ประกอบการที่มีความรับผิดชอบและตัดสินใจอย่างชาญฉลาดในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ศศิกิตติยา เทพเสนา (2566) ที่ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา ตามแนวคิดทักษะการเป็นผู้ประกอบการนวัตกรรม และพบว่าด้านที่มีค่าดัชนีความ ต้องการจำเป็น (PNI) สูงที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตร รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอน ซึ่งยืนยันว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดและมีความจำเป็นเร่งด่วนในการส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการ ให้แก่ผู้เรียนและยังสอดคล้องกับ Mphahlele and Ramphoka (2025) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติและ ความท้าทายของครูต่อการดำเนินการด้านการศึกษาผู้ประกอบการ และได้เสนอแนะว่าควรมีการนำการศึกษา ผู้ประกอบการมาใช้เป็นวิชาเดียวในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางที่ครู ต้องมีความสามารถในการถ่ายโอนความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและแนวคิดทางธุรกิจให้แก่ผู้เรียนได้อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับ Li, He and Wei (2020) ที่ได้สำรวจปัจจัยที่เชื่อมโยงกับสมรรถนะของครูในการศึกษา ผู้ประกอบการ และพบว่าปัจจัยสำคัญที่เชื่อมโยงกับสมรรถนะครู ได้แก่ การปฏิบัติผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Practice) และวิธีการสอนแบบใหม่ ซึ่งสนับสนุนผลการวิจัยในประเด็นที่ครูจำเป็นต้อง มีทักษะการจัดการตนเองด้านธุรกิจในการดำเนินงานหลักสูตร เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการสร้างสมรรถนะ ผู้เรียน

2.2 แนวทางการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผล คือ ส่งเสริมให้ครูแสดงออกถึงทักษะการวัดและประเมินความเป็นผู้ประกอบการ พัฒนาครูให้มีความสามารถในการสร้างและใช้เครื่องมือประเมินตามสภาพจริง เช่น แบบประเมินรูบริก (Rubric) ที่สอดคล้องกับ โครงงานผู้ประกอบการ เป็นต้น และสนับสนุนให้ครูมีความสามารถในการจัดการตนเองทางธุรกิจด้วย กระบวนการประเมิน เช่น การใช้ผลประเมินมาปรับแผนงาน/ปรับปรุงตนเอง การยอมรับข้อผิดพลาด เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการไม่ได้ประกอบด้วยความรู้เพียงอย่างเดียว แต่รวมถึง ทักษะและคุณลักษณะที่ซับซ้อน ครูจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่เน้นสภาพจริง (Authentic Assessment) และเน้นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน อีกทั้ง

การที่ครูสามารถใช้ผลการประเมินมาปรับปรุงตนเองและยอมรับข้อผิดพลาดได้นั้น ถือเป็นการแสดงออกถึงสมรรถนะการจัดการตนเอง ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้ประกอบการ ทำให้ครูเป็นต้นแบบที่ดีแก่ผู้เรียนในการใช้วิธีคิดแบบผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาการทำงานของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับปรีชา ศรีสุพรรณ (2565) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนด้านทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ และพบว่าความรู้และทักษะที่นักเรียนเรียนรู้แล้วยังไม่ใช้สมรรถนะจนกว่าจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ดังนั้นการวัดผลจึงต้องเน้นการปฏิบัติ (Performance) ด้วยเครื่องมือวัดที่เข้าถึงความเชี่ยวชาญของผู้เรียน และเป็นการประเมินความก้าวหน้าตามอัตราของตนเอง และสอดคล้องกับศศิภิกิตติยา เทพเสนา (2566) ที่ได้วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการตามแนวคิดทักษะการเป็นผู้ประกอบการนวัตกรรม และพบว่าด้านการวัดและประเมินผล เป็นหนึ่งในด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงในการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการสร้างผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรม และยังสอดคล้องกับ สุทิสรา เสาวกุล (2562) ที่ได้พัฒนากิจกรรมความเป็นผู้ประกอบการโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-based Learning) และพบว่ากระบวนการสะท้อนกลับ (Reflection) หรือการประเมินผลระหว่างทาง ช่วยให้สามารถนำข้อมูลสารสนเทศมาปรับปรุงแก้ไขทั้งด้านความรู้ ทักษะ และการทำงานให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งตรงกับแนวทางการใช้ผลประเมินเพื่อปรับปรุงตนเอง

2.3 แนวทางการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ คือ สนับสนุนให้ครูแสดงออกถึงบุคลิกภาพความเป็นผู้ประกอบการผ่านสื่อเทคโนโลยี เช่น การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ การสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ความกล้าในการนำเสนอนวัตกรรม เป็นต้น เปิดโอกาสให้ครูมีการประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับสื่อและมีเดียที่เสริมสร้างความเป็นผู้ประกอบการ และจัดเวทีให้ครูแสดงออกถึงทักษะการประยุกต์การเรียนรู้ที่เสริมสร้างความเป็นผู้ประกอบการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในโลกยุคปัจจุบัน เทคโนโลยีและนวัตกรรมถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจ การที่ครูสามารถแสดงออกถึงบุคลิกภาพความเป็นผู้ประกอบการผ่านการใช้สื่อเทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมั่นใจ จะทำหน้าที่เป็นต้นแบบ (Role Model) ที่สำคัญให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเห็นภาพการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการสร้างมูลค่าและการนำเสนอผลงาน อีกทั้งการนิเทศในด้านนี้ ช่วยส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลและสร้างสรรค์นวัตกรรมการสอนที่ทันสมัย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดความสนใจและพัฒนาทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียนในยุคดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับศิริประภา สุระมัตย์ (2568) ที่ได้พัฒนาโครงการการเรียนรู้ด้วยโครงงานเป็นฐานร่วมกับเครื่องมือการเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการ และพบว่าการใช้เครื่องมือดิจิทัลในกระบวนการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะความเป็นผู้ประกอบการสูงขึ้น ซึ่งยืนยันได้ว่าครูจำเป็นต้องมีความสามารถในการประยุกต์ใช้สื่อและเครื่องมือดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน และสอดคล้องกับนัศรีน อารยสมัย (2562) ที่ได้พัฒนากิจกรรมสตาร์ทอัพด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และพบว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารร่วมกับกิจกรรมสตาร์ทอัพ (Startup) โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีการออกแบบผลงานนวัตกรรมทางธุรกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความเป็นผู้ประกอบการให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับ Virtanen and Tynjälä (2022) ที่ได้ศึกษาความพร้อมของครูเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ และพบว่าครูมักมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำในการสอนด้าน ICT และสมรรถนะผู้ประกอบการ จึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนผ่านการฝึกอบรมหรือการนิเทศ เพื่อให้ครูมีความพร้อมในการใช้แอปพลิเคชันดิจิทัลและเทคโนโลยีในการสอนทักษะชีวิตการทำงานและทักษะผู้ประกอบการ

2.4 แนวทางการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ คือ ส่งเสริมให้ครูมีการประยุกต์ใช้ความรู้พื้นฐานการจัดการเรียนรู้ทางธุรกิจ สนับสนุนให้ครูสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการ และเปิดโอกาสให้ครูแสดงออกถึงทักษะการทำงานในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เช่น การแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอน การเป็นโค้ช (Coaching) ให้เพื่อนร่วมงาน เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างผู้ประกอบการไม่ได้เน้นเพียงการถ่ายทอดเนื้อหา แต่เน้นกระบวนการลงมือปฏิบัติจริง และการคิดวิเคราะห์ ซึ่งครูจำเป็นต้องปรับบทบาทจากผู้สอน (Instructor) มาเป็นผู้ชี้แนะ (Coach) หรือที่ปรึกษา เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อีกทั้งการที่ครูทำงานร่วมกันและแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอน จะช่วยให้เกิดการแบ่งปันวิธีการสอนใหม่ ๆ (New teaching methods) ที่มีประสิทธิภาพ ช่วยแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ และสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบร่วมมือ ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีของพฤติกรรมผู้ประกอบการให้แก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สุทิสรา เสาวกุล (2562) ที่ได้พัฒนากิจกรรมความเป็นผู้ประกอบการโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และพบว่าสิ่งสำคัญคือการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยผู้สอนต้องทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ ผู้ชี้แนะ คอยให้คำปรึกษา (Coaching) และกระตุ้น (Engagement) ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ Popovici (2025) ที่ได้ศึกษาแนวทางปฏิบัติของครูในการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ และระบุว่าการขาดความร่วมมือระหว่างครูเป็นอุปสรรคในการส่งเสริมสมรรถนะผู้ประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสนับสนุนผลการวิจัยที่ว่า ครูควรมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และยังสอดคล้องกับสภาพร สมอุทัย (2565) ที่ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศการศึกษาในขั้นการปฏิบัติการนิเทศ (Doing) ว่าควรนำเทคนิคการนิเทศแบบการสอนงานและเป็นที่ปรึกษา (Coaching and Mentoring) มาประยุกต์ใช้จริง เพื่อให้คำแนะนำในเชิงบวกและสร้างขวัญกำลังใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสรุปแนวทางการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ดังแสดงในภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แนวทางนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

สรุป

1. สภาพปัจจุบันของการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) พบว่า ด้านหลักสูตรมีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ

2. แนวทางในการนิเทศครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วย 4 แนวทางหลัก 12 แนวทางรอง และ 45 แนวปฏิบัติ ได้แก่ (1) ด้านหลักสูตร (2) ด้านการวัดและประเมินผล (3) ด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และ (4) ด้านการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปใช้ที่พบว่า ด้านหลักสูตรมีความต้องการจำเป็นสูงสุด ไปใช้ในการกำหนดนโยบายหรือจัดทำโครงการพัฒนาครู โดยเน้นการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาฐานสมรรถนะผู้ประกอบการ เป็นลำดับแรก เพื่อให้ครูมีความเข้าใจในการวิเคราะห์และเชื่อมโยงเนื้อหาทางธุรกิจเข้ากับรายวิชาต่างๆ ได้อย่างเป็นระบบ

2) ระดับผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างผู้ประกอบการยุคใหม่ รวมถึงควรสร้างระบบการนิเทศภายในที่เข้มแข็ง (Internal Supervision) เพื่อติดตามและให้คำแนะนำแก่ครูในการออกแบบเครื่องมือการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่แท้จริง

3) ระดับครูผู้สอน ควรนำแนวทางการนิเทศทั้ง 45 แนวปฏิบัติ ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็น โค้ช (Coach) และควรให้ความสำคัญกับการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการความรู้ทางธุรกิจ และการใช้เทคโนโลยีในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและเกิดทักษะการเป็นผู้ประกอบการอย่างเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ กลไกการนำนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับหลักสูตรรายวิชา เพื่อค้นหาปัจจัยความสำเร็จที่ทำให้ครูสามารถพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะผู้ประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการต่อยอดองค์ความรู้จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าด้านหลักสูตรมีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่สุด

2) ควรนำแนวทางการนิเทศที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไป ทดลองใช้จริง (Experimental Research) กับโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของรูปแบบการนิเทศที่มีต่อสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนในเชิงประจักษ์

3) ควรวิจัยและพัฒนา (R&D) เครื่องมือวัดสมรรถนะความเป็นผู้ประกอบการที่เป็นมาตรฐานกลาง เพื่อให้ครูสามารถนำไปปรับใช้ (Customize) ได้อย่างสะดวก เนื่องจากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าครูยังขาดเครื่องมือวัดผลตามสภาพจริงที่มีคุณภาพ

4) ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการนิเทศในบริบทโรงเรียนที่แตกต่างกัน (เช่น ขนาดโรงเรียนหรือบริบทพื้นที่) เพื่อให้ได้รูปแบบการนิเทศที่มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับบริบทเฉพาะของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

เอกสารอ้างอิง

- ถวิภา เมฆอัครณ์ และนารท ศรีละโพธิ์. (2564). การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการสำหรับผู้เรียน ระดับ การ ศึกษา ชั้น พื้น ฐาน และ ระดับ อุดมศึกษา. รายงานการวิจัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นัศรีน อารยสมัย. (2562). การพัฒนากิจกรรมสตาร์ทอัพด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนตรังรังสฤษฎ์ จังหวัดตรัง. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 34(3), 142–153.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10 ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ปรีชา ศรีสุพัฒน์. (2565). การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ. วารสาร มจร เลย ปริทัศน์. 3(1), 114-122.
- พงษ์ธร แก้วยองผาง. (2565). กลยุทธ์การบริหารเพื่อส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนโรงเรียนในเครือมูลนิธิเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 19(1), 141–152.
- พิบูล ทีปะปาล และธนวัฒน์ ทีปะปาล. (2552). การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship). อมรการพิมพ์.
- ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร. (2564). การศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education). คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- เรวัฒน์ พรหมสะโร. (2568). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริม
นักเรียนให้มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์. 10(2), 549-561.
- ศศิกิตติยา เทพเสนา. (2566). ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตาม
แนวคิดทักษะการเป็นผู้ประกอบการนวัตกรรม. วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์ฯ. 10(1), 147-159.
- ศิริประภา สุระมาตย์. (2568). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยโครงงานเป็นฐานร่วมกับเครื่องมือการเรียนรู้
ดิจิทัล เพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วารสาร
การศึกษาและนวัตกรรม. 27(1), 260-275.
- สถาพร สมอุทัย. (2565). “การนิเทศการศึกษา” หนึ่งตัวช่วยในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ 21. The Journal of Research and Academics. 5(3), 275-288.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. (2568). แผนปฏิบัติการ ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2568.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ
(Entrepreneurship Education). พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). กรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580
(ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา). สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุทิสรา เสาวกุล. (2562). การพัฒนากิจกรรมความเป็นผู้ประกอบการในรายวิชาการอาชีพ โดยใช้วิธีการจัดการ
เรียนรู้แบบโครงงาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสุทธิวาราม กรุงเทพมหานคร.
วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 34(3), 71-78.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Li, J., He, Y., & Wei, J. (2020). Exploring factors link to teachers' competencies in
entrepreneurship education. Frontiers in Psychology. 11, 563381.
- McClelland, D. C. (1999). Identifying competencies with behavioral-event interviews.
Psychological Science. 9(5).
- Mphahlele, P., & Ramphoka, A. (2025). Teachers' attitudes and challenges towards the
implementation of entrepreneurship education in Limpopo primary and high schools.
South African Journal of Education. 45(1), 2029.
- Popovici, A. M. (2025). Teachers' practices in developing entrepreneurial competence for
innovative quality education. European Journal of Investigation in Health, Psychology
and Education. 15(6), 104.
- Virtanen, S. S., & Tynjälä, P. (2022). Entrepreneurship as a neglected pitfall in future Finnish
teachers' readiness to teach 21st century competencies and financial literacy:
Expectancies, values, and capability. Education Sciences. 12(7), 463.